

Uttalelse til endringer i odelsloven, ang. odelskretsen og reglene om odelsfrigjøring

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Hovedutvalg for miljø, plan og drift		

Journalposter

- 0 S Uttalelse til forslag om endringer i jordlovens § 12
- 0 S Uttalelse til endringer i odelsloven, ang. odelskretsen og reglene om odelsfrigjøring
- 1 U Angående manglende utsendelse av høringsbrev til Landbruks- og kommunene vedrørende forslag til endring av matdepartementet jordl- og odelslov.
- 2 I Vedr anmodning om forlenget høringsfrist - Neiden Camilla forslag til endring i jord- og odelslov

SAKSORIENTERING

	Vurdert i saksfremstillingen	Ikke relevant
Økonomi		X
Likestilling		X

Landbruks- og matdepartementet har sendt ut høringsbrev om forslag til endringer i odelskretsen og endringer i reglene om odelsfrigjøring.

Høringsbrevet er sendt til kommunene med så kort høringsfrist at politisk behandling ikke kan skje innen fristen. I likhet med andre kommuner i Vest-Agder har Lyngdal kommune ikke fått utsettelse på høringsfristen, men er bedt om å oversende administrasjonens innstilling med ettersendelse av den politiske behandling.

Høringsbrevet av 25.01.2013 lyder:

Landbruks- og matdepartementet sender med dette ut høringsnotat med forslag om endringer i lov 28.6.1974 nr 58 om odels- og åsetesretten (odelslova). Forslaga er ei oppfølging av Meld. St. 9 (2011-2012) om Landbruks- og matpolitikken (landbruksmeldinga).

I landbruksmeldinga er det foreslått å endre odelskretsen slik at berre *barn av eigar med odelsrett kan ha odelsrett*. Regjeringa peikte på at når ein eigedom blir overtatt av ein odelsrettshavar langt ut i odelsrekka, vil det som oftast vere ein person som har liten tilknytning til garden og drifta. Barna veks oftast opp på garden og har tilknytning til han. Det er òg dei som er nærast til å ta over eigedomen. Departementet bad i brev av 13. mars 2012 om at Lovavdelinga i Justisdepartementet vurderte om forslaget til innskrenking i odelskretsen kunne gjennomførast utan å kome i strid med Grunnlova § 107.

Etter Lovavdelinga si vurdering var det ikkje problematisk å fjerne nevøar og nieser frå odelskretsen. Dei var meir i tvil når det gjeld barnebarn av ein eigar. Dersom barnebarnet ikkje har eigen odelsrett, må det stå tilbake for søsken til forelderen. Lovavdelinga meinte at ein her var inne i kjernen av odelsinstituttet som er verna av Grunnlova § 107.

Departementet foreslår å endre odelskretsen slik at berre *barn av eigar med odelsrett kan ha odelsrett*. Dette gjeld nåverande og tidlegare eigarar. På bakgrunn av uttala til Lovavdelinga i Justisdepartementet foreslår departementet i tillegg at *barnebarn av siste eigar med odelsrett skal ha odelsrett*

Som ei oppfølging av landbruksmeldinga foreslår departementet vidare å oppheve odelslova § 31 om odelsfrigjering ved overtaking av tilleggsjord til landbrukseigedom. Dette er særers ressurskrevjande saker for landbruksmyndigheitene, og det er ikkje gitt at ressursbruken kan forsvare dei samfunnsgevinstar som blir oppnådd. I åra frå 2005-2011 blei det behandla om lag åtte søknader om odelsfrigjering i året. Litt over halvparten fekk søknaden innvilga. Dersom odelskretsen blir innskrenka slik som foreslått, må det reknast med at det blir enda færre saker. Omsynet til regelforenkling og ønsket om å redusere offentleg ressursbruk tilseier derfor at denne regelen blir oppheva.

Høyringsnotatet er kort og gjeld i hovudsak berre to lovendringar. Sidan forslaget er ei oppfølging av landbruksmeldinga, legg departementet til grunn at forslaget er kjend for dei fleste høyringsinstansane. Høyringsfristen er difor satt til seks uker. Departementet ber om uttale innan 6. mars 2013, gjerne elektronisk til postmottak@lmd.dep.no postmottak@lmd.dep.no.

Høyringsdokumenta er lagt ut på departementets heimeside:

http://www.regjeringen.no/nb/dep/lmd/dok/horinger/saker_pa_horing.html?id=1995

VURDERING

Eiendom med mer enn 25 da fulldyrka eller overflatedyrka jord, eller mer enn 500 da produktiv skog odles etter eiertid på 20 år. Gjeldende odelslov gir etterkommere til odleren odelsrett hvis noen av foreldre, besteforeldre eller søsken av foreldra har eid eiendommen med odel.

Forslaget til endring innskrenker odelskretsen slik at bare barn av eier med odelsrett og barnebarn av siste eier med odelsrett skal ha odelsrett.

Odelsretten vil da avgrenses til de som vanligvis har nærmest tilknytning til garden.

Innskrenkingen av odelskretsen kan medføre til at flere landbrukseiendommer vil bli omsatt på det frie marked, både som tilleggsareal og som selvstendige bruk.

Lyngdal kommune støtter forslaget om innskrenking av odelskretsen.

Odelsfrigjøring kan skje når det ikke er tvil om at hensynet til odelsrettshavere må vike fordi kjøperen bør få tilleggsjord. Det er få odelsfrigjøringssaker, og antallet vil minke ytterligere dersom odelskretsen innskrenkes.

Lyngdal kommune mener regelen odelsfrigjøring ikke bør fjernes.

Forslag til vedtak:

Lyngdal kommune støtter forslaget om at odelskretsen endres slik at barn av eier med odelsrett og barnebarn av siste eier har odelsrett.

Lyngdal kommune mener regelen om odelsfrigjøring ikke bør fjernes.

Norman Udland
Rådmann